

Az első Olasz Verseny

Idézem *Ariosto és eposza* című könyvemnek (1999) egy erre vonatkozó bekezdését: „Magam ekkor már fordításom közepe felé jártam Kardos Tibor irányítása s ösztönzése-bíztatása mellett. 1974-re, az évfordulóra, nagyszabású emlékünnepséget tervezett, de 1973 utolsó napjaiban meghalt. E tervnek egyik része volt a középiskolások számára kiírandó nyelvi-irodalmi verseny: és megrendeztük 1974 áprilisában a monori József Attila Gimnáziumban. A kezdeményezés hagyománnyá vált; Ariosto neve nélkül ugyan, de azóta az olaszt tanuló diákoknak évente más- más iskolában megszervezik a találkozót és a versenyt.”

Kardos Tibor tehát, halottan is, alapítója ennek a „fesztiválnak”.

Az esemény engedélyeztetéséhez meg kellett találni a megfelelő személyt és a megfelelő formát. Ebben énnekem az akkori igazgatóm, akinek akkor én helyettese voltam adott nagy-nagy segítséget. Az olaszhoz semmi köze nem volt, 1956-ig vagy még tovább politikus volt, ismeretei, tapasztalatai e téren, mit mondjak, mérhetetlenek voltak. Két ötlete volt: nem írásban kérni az engedélyt, hanem találkozót kérni. A személyt is ő javasolta: Benczedy Józsefet, aki akkor 1958-1974 között a Művelődési Minisztérium egyik főosztályvezetője volt. Az igazgatómmal együtt jelentünk meg nála, valamikor 1974 első napjaiban: nagyon fontos, hogy mi csak az Ariosto-emléknap megrendezésére kértünk engedélyt, és főleg arra, hogy ezen részt vehessenek az olaszt tanító gimnáziumok képviselői: tanárai és diákjai.

A HATÓSÁG – nevezetesen Benczedy József – hozzáállása minden várakozásunkat felülmúlta: Ariosto megünneplését a monori gimnáziumban (mellékeltem neki fordításom különlenyomatát) dicséretes és elismerést érdemlő vállalkozásnak mondta. Bemutattuk neki programtervezetünket is: én elmondtam neki, hogy a tantárgyi versenyekből hiányzik az olasz, és ez nem jó. Ezzel is egyetértett: s ő javasolta, hogy az olasz szakos tanárok csinálják meg ezt, iskolák közötti kapcsolat formájában. Országos verseny kiírásához, mondotta, ő nem adhat engedélyt, de az iskolák közötti kapcsolatot támogatja. Példának hozta fel a József Attila nevet viselő gimnáziumok éves találkozóját: nem véletlenül, hisz mi is ilyen iskola voltunk. Így jött létre Benczedy engedélye: az Ariosto ünnepségre, s külön annak egyik rendezvényére, az olaszt tanító gimnáziumok találkozójára.

Igazában nem is engedély volt ez, hanem egy iskola tervének nagyon meleg hatósági támogatása. Kár, hogy nincs meg ennek a szövege: én a másolatot átadtam a következő iskolának: a versenyre vonatkozó rész megfogalmazása olyan volt, hogy az évenkénti megrendezést is lehetővé tette. Röviden, bármilyen furcsán is hangzik, a furfang a HATÓSÁGÉ volt, akit azonban Benczedy Józsefnek hívtak, és aki tudós volt és tanár.

A monori rendezvényre 1974 áprilisában került sor. Rendezvényünket meghatározták korlátozott lehetőségeink: helyhiány, szűkösség. Pályázati felhívást küldtünk az olaszt tanító gimnáziumoknak: tanulók vagy tanulócsoportok írhattak olaszul vagy magyarul pályamunkát; a téma szinte korlátlanul tág volt. Jelleg volt: a legjobb pályázatok íróit meghívtuk a versenyre. A munkákat gyakorlatilag én olvastam el, és láttam el véleményezéssel: az Olasz Tanszék szentesítette. A pályázatnak csak ez volt a szerepe: a meghívás, a létszám 40-50 között volt. Maga a rendezvény a következőképpen zajlott: volt egy kétórás írásbeli (osztályonként, differenciáltan), ez követte tételhúzással, ugyancsak differenciáltan a szóbeli: pontozással, minden kategória három első helyezettje kapott oklevelet illetve szerény könyvjutalmat. Valamint minden résztvevő egy példányt a különlenyomatból (Ariosto, I-II. ének). Ez délig lezajlott: ebéd, s ebéd után az ünnepség. Programja: a monori gimnázium olaszosai egy kb. 25 perces irodalmi színpadi produkciót mutattak be, magyarul, én fordítottam és válogattam, és én is tanítottam be. Tetszett. Utána a Sallay Géza tartott előadást, remek előadást Ariostóról. A díjak átadása volt a záróműsor.

Akkori és mai érzéseim a fesztivállal kapcsolatban? Egyformák az akkoriak és a maiak is: büszke vagyok arra, hogy elindítottam. De felemelőbb, hogy az akkori olasztanárok hogyan vitték ezt tovább: lelkesedéssel, tehetséggel s példátlanul példászerű összefogással. Akkor és erre a találkozóra gondolva büszke voltam és büszke vagyok, hogy olasz szakos voltam.

Kár, hogy nem írtam évenként krónikát: minden versenyen Ott voltam, diákjaimmal, de ma már arra sem emlékszem, melyik iskola volt a második. De arra emlékszem, hogy a fesztivál különlegesen nagy lendületet akkor vett, amikor a Bródy utcai Olasz Intézet igazgatója Eustachio Porsia volt, aki perugiai ösztöndíjakat adott jutalmul. Hozzám különösen kedves volt mindig. De gondolom, másokhoz is.

Nem közömbös adalék, hogy a monori 1974-es találkozón az ELTE Olasz Tanszék teljes létszámban megjelent: tanárok is, diákok is. Úgy mondtam, a díjkiosztó bevezetőjében, hogy a monori gimnázium egy napra egyetemmé változott. Az sem közömbös adalék, hogy a záróünnepségen a gimnázium tantestülete teljes létszámban megjelent.